

UCHWAŁA NR
RADY POWIATU MIĘDZYCHODZKIEGO

z dnia 27 listopada 2025 r.

**w sprawie przyjęcia „Programu odbudowy populacji zwierzyny drobnej poprzez jej wsiedlanie
oraz redukcję drapieżników na terenie powiatu międzychodzkiego na lata 2026-2030”**

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 13 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 107 ze zm.) oraz art. 403 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 647 ze zm.) Rada Powiatu uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Program odbudowy populacji zwierzyny drobnej poprzez jej wsiedlanie oraz redukcję drapieżników na terenie powiatu międzychodzkiego na lata 2026-2030”, zgodnie z treścią Programu stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Powiatu

Ryszard Skiba

Załącznik do uchwały nr
Rady Powiatu Międzychodzkiego
z dnia 27 listopada 2025 r.

PROGRAM ODBUDOWY POPULACJI ZWIERZYN
DROBNEJ POPRZECZ JEJ WSIEDLANIE
ORAZ REDUKCJĘ DRAPIEŻNIKÓW
NA TERENIE POWIATU MIĘDZYCHODZKIEGO
NA LATA 2026-2030

Opracowanie:
Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa
Starostwa Powiatowego w Międzychodzie

MIĘDZYCHÓD, LISTOPAD 2025

Spis treści

I.	Wstęp	str. 3
II.	Podstawy Prawne	str. 4
III.	Charakterystyka obszaru objętego Programem, w tym informacje na temat uczestniczących w programie obwodów łowieckich	str. 5
IV.	Planowane na lata 2026-2030 działania programu związane z redukcją liczebności drapieżników oraz poprawa bytowania i liczebności zwierzyny drobnej	str. 7
V.	Zasady premiowania za pozyskanie drapieżników oraz wsiedlania zwierzyny drobnej	str. 7

I. Wstęp

Zmiany środowiskowe w Polsce spowodowane działalnością człowieka doprowadziły do rozregulowania zależności pomiędzy poszczególnymi elementami przyrody ożywionej, w tym również populacjami zwierząt łownych. Obserwowany jest wyraźny spadek występowania zwierzyny drobnej, a w szczególności zająca, królika, kuropatwy oraz bażanta. W związku z powyższym konieczne stało się sterowanie tymi elementami w celu doprowadzenia do uzyskania równowagi przyrodniczej.

Istotną przyczyną spadku ilości zwierzyny drobnej jest brak równowagi agrocenoz stanowiących źródło pokarmu i osłony, kurczenie się bazy pokarmowej oraz znaczne zanieczyszczenie środowiska. Głównymi przyczynami spadku ilości zwierzyny drobnej nie jest użytkowanie łowieckie lecz przede wszystkim: redukcja naturalna tych gatunków przez drapieżniki zarówno znajdujące się na liście zwierząt łownych (lis, jenot, borsuk, kuna, tchórz, norka amerykańska, szop praczy), jak i znajdujące się na liście zwierząt chronionych (jastrząb gołębiarz, myszołów zwyczajny i włochaty, kruk, sroka, wrona siwa), a także zdziczałe psy i koty. Pozostałe przyczyny to: rozwijająca się chemizacja i mechanizacja, szczególnie w rolnictwie, niesprzyjające sposoby koszenia traw (sianokosy głównie w okresie rozrodu tych gatunków) i zbóż, a także głębokie zmiany powodowane przez człowieka w środowisku bytowania poszczególnych gatunków (zmiana struktury upraw rolnych, niszczenie zakrzewień i zadrzewień śródpolnych, oczek wodnych). Dotychczasowe działania dotyczące utrzymania różnorodności gatunkowej środowiska naturalnego nie są wystarczające.

W tej sytuacji konieczne stało się podjęcie pilnych działań mających na celu zwiększenia populacji poszczególnych gatunków, poprzez odpowiednie wsiedlanie osobników z hodowli zamkniętych. Rada Powiatu Międzychodzkiego w dniu 7 października 2010 r. Uchwałą Nr XLI/260/2010 przyjęła „Program Odbudowy Populacji Zwierzyny Drobnej w Powiecie Międzychodzkiem – Etap I Program Redukcji Drapieżników w Obwodach Łowieckich Dzierżawionych przez koła łowieckie na terenie powiatu międzychodzkiego”. Podjęte działania miały głównie na celu zahamowanie zmniejszającej się liczebności zwierzyny drobnej poprzez redukcję drapieżników (lisa, jenota, kuny). W wyniku niewystarczającego obniżenia się populacji lisa, Rada Powiatu Międzychodzkiego Uchwałą nr XV/111/2012 w dniu 8 marca 2012 r. przyjęła „Program Odbudowy Populacji Zwierzyny Drobnej w Powiecie

Międzychodzkim na lata 2012-2015 Etap II – wsiedlanie zwierzyny drobnej w obwodach łowieckich dzierżawionych przez koła łowieckie na terenie powiatu międzychodzkiego”. Głównym założeniem Programu jest doprowadzenie, poprzez odpowiednio intensywny odstrzał, do obniżenia zagęszczenia lisa i jenota do poziomu 2-3 osobników na 1000 ha oraz odbudowa populacji zwierzyny drobnej poprzez wsiedlanie bażanta. W związku z osiągnięciami w zakresie redukcji lisów i drapieżników oraz wsiedlania bażanta w latach 2010-2015, Rada Powiatu Międzychodzkiego, w dniu 19 listopada 2015 r. Uchwałą Nr XIII/64/2015, przyjęła „Program odbudowy zwierzyny drobnej poprzez jej wsiedlanie oraz redukcję drapieżników na terenie powiatu międzychodzkiego na lata 2016-2020”. Podczas zorganizowanego spotkania Zarządów Kół Łowieckich uczestniczących w programie wprowadzono, Uchwałą Nr 24/39/2019 Zarządu Powiatu Międzychodzkiego w dniu 5 czerwca 2019 r., możliwość wsiedlenia do środowiska, na wniosek koła łowieckiego bażanta, kuropatwy oraz dzikiego królika. Od 2026 r. Program zakłada również wprowadzanie zająca. Wobec utrzymujących się zagrożeń środowiskowych i ograniczeń naturalnej regeneracji gatunków oraz z uwagi na konieczność utrzymania i dalszego wzmocnienia pozytywnych efektów dotychczasowych działań, Koła Łowieckie zadeklarowały chęć dalszego uczestnictwa w Programie. Wobec powyższego, zasadne jest kontynuowanie Programu na lata 2026-2030.

II. Podstawy Prawne

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska organy wykonawcze powiatów, w celu realizacji polityki ekologicznej państwa, sporządzają powiatowe programy ochrony środowiska. Programy te określają w szczególności: cele ekologiczne, priorytety ekologiczne, rodzaj i harmonogram przedsięwzięć ekologicznych, środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe. Na podstawie art. 403 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 647 ze zm.) do zadań powiatów należy finansowanie ochrony środowiska w zakresie określonym w art. 400a ust. 1 pkt 42. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 107 ze zm.) w art. 4 ust. 1 pkt 13 wymienia wśród zadań publicznych realizowanych przez powiat, działania w zakresie ochrony środowiska i przyrody.

Realizacja przedsięwzięć niniejszego programu mieści się w ustawowych zadaniach łowiectwa, które zgodnie z art. 1 ustawy Prawo Łowieckie z dnia 13 października 1995 r. (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 539), stanowi element ochrony środowiska przyrodniczego.

III. Charakterystyka obszaru objętego Programem, w tym informacje na temat uczestniczących w programie obwodów łowieckich

Powiat międzychodzki znajduje się w zachodniej części Wielkopolski, przy granicy województwa lubuskiego. Geograficznie teren powiatu położony jest w Pradolinie Toruńsko-Eberswaldzkiej. Okolice powiatu międzychodzkiego mają bardzo urozmaiconą sieć hydrograficzną. Powierzchnia powiatu wynosi 73 644 ha i zamieszkiwana jest przez 35 485 mieszkańców. W skład powiatu wchodzi cztery gminy: Chrzypsko Wielkie, Kwilcz, Międzychód, Sieraków. Charakterystyczną cechą, która wyróżnia powiat na mapie turystycznej Wielkopolski jest ponad 100 jezior w mocno pofałdowanym, polodowcowym krajobrazie Pojezierza Międzychodzko-Sierakowskiego. Na terenie powiatu wydzielonych zostało 7 polnych obwodów łowieckich o łącznej powierzchni użytkowej 38 677 ha, które dzierżawi 7 kół łowieckich. Lasy, których powierzchnia stanowi około 1/4 powierzchni obwodów łowieckich administrowane są przez Nadleśnictwa w Międzychodzie, Sierakowie, Pniewach oraz niewielka część lasów należy do administracji Nadleśnictwa Wronki oraz Bolewice. W celu zwiększenia powierzchni użytkowej terenu, w Programie uczestniczą również 2 koła łowieckie dzierżawiące obwody leśne nr 148 i 149 oraz dodatkowo do Programu na lata 2026-2030 przystępuje koło łowieckie dzierżawiące obwód leśny nr 140.

Obwody łowieckie polne powiatu międzychodzkiego:

1. Obwód Łowiecki Nr 141, powierzchnia użytkowa: 6 118 ha
Dzierżawca – Koło łowieckie Nr 45 „Bażant” Chrzypsko Wielkie
2. Obwód Łowiecki Nr 142, powierzchnia użytkowa: 5 638 ha
Dzierżawca – Koło Łowieckie Nr 44 „Daniel” Sieraków

3. Obwód Łowiecki Nr 143, powierzchnia użytkowa: 7 094 ha
Dzierżawca: Koło Łowieckie Nr 43 „Słonka” Kwilcz
4. Obwód Łowiecki Nr 144, powierzchnia użytkowa: 6 360 ha
Dzierżawca – Koło Łowieckie Nr 97 „Lis” Międzychód
5. Obwód Łowiecki Nr 145, powierzchnia użytkowa: 4 203 ha
Dzierżawca – Koło Łowieckie Nr 27 „Ponowa” Poznań
6. Obwód Łowiecki Nr 146, powierzchnia użytkowa: 4 169 ha
Dzierżawca – Koło Łowieckie Nr 227 „Czajka” Poznań
7. Obwód Łowiecki Nr 147, powierzchnia użytkowa: 5 095 ha
Dzierżawca – Koło Łowieckie nr 16 „Dzik” Poznań

Razem powierzchnia użytkowa: 38 677 ha

Obwody łowieckie leśne:

1. Obwód Łowiecki Nr 140, powierzchnia użytkowa: 7 760 ha
Dzierżawca – Koło Łowieckie nr 84 „Pantera”
2. Obwód Łowiecki Nr 148, powierzchnia użytkowa: 5 940 ha
Dzierżawca – Koło Łowieckie nr 9 „Diana”
3. Obwód Łowiecki Nr 149, powierzchnia użytkowa: 3 791 ha
Dzierżawca – Koło Łowieckie nr 98 „Ryś”

Razem powierzchnia użytkowa kół łowieckich biorących udział w Programie wynosi 56 168 ha.

Warunki naturalne dla rolnictwa są przeciętne. Przeważają gleby słabe, głównie bielcowe brunatne. Użytki rolne stanowią 44,5% powierzchni powiatu. Lesistość powiatu wynosi ponad 46%. Przedsięwzięcia realizowane w ramach „Programu odbudowy populacji zwierzyny drobnej i redukcji drapieżników na terenie powiatu międzychodzkiego” nie mają wpływu na funkcjonowanie obszarów NATURA 2000.

IV. Planowane na lata 2026-2030 działania programu związane z redukcją liczebności drapieżników oraz poprawa bytowania i liczebności zwierzyny drobnej.

Planowany „Program odbudowy zwierzyny drobnej poprzez jej wsiedlanie oraz redukcję drapieżników na terenie powiatu międzychodzkiego na lata 2026-2030” prowadzony będzie na obszarze 56 168 ha powierzchni użytkowej i obejmować będzie 10 kół łowieckich biorących udział w Programie. W celu poprawienia sytuacji zwierzyny drobnej, Powiat zamierza podjąć szereg działań polegających na mobilizacji kół łowieckich do intensywnego pozyskiwania drapieżników, poprzez m. in.:

- 1) organizację corocznego konkursu na „Najlepszego Lisiarza Powiatu Międzychodzkiego”;
- 2) organizację corocznego konkursu na „Najlepszych Lisiarzy Kół Łowieckich”;
- 3) organizację corocznie „Powiatowego polowania na lisy” z uroczystym zakończeniem oraz rozdaniem nagród;
- 4) coroczny zakup zwierzyny drobnej dla każdego koła łowieckiego celem wsiedlenia.

Docelowym założeniem Programu jest doprowadzenie, poprzez odpowiednio prowadzony intensywny odstrzał, do obniżenia zagęszczenia lisa i jenota oraz innych drapieżników do poziomu 2-3 osobników na 1000 ha oraz odbudowa populacji zwierzyny drobnej na terenie powiatu międzychodzkiego.

V. Zasady premiowania za pozyskanie drapieżników oraz wsiedlania zwierzyny drobnej.

Szczegółowe zasady realizacji Programu ustali Zarząd Powiatu Międzychodzkiego w „Regulaminie nagradzania kół łowieckich w związku z osiągnięciami w zakresie redukcji lisów i drapieżników na terenie powiatu międzychodzkiego” oraz w „Regulaminie wsiedlania zwierzyny drobnej w kołach łowieckich”.

UZASADNIENIE

W latach 2010-2025 Starostwo Powiatowe w Międzychodzie realizowało Program odbudowy populacji zwierzyny drobnej i redukcji drapieżników na terenie powiatu międzychodzkiego. Zarząd Powiatu Międzychodzkiego, proponuje jego kontynuację w latach 2026-2030. Ocenę realizacji dotychczasowego programu oraz wniosek o jego kontynuację sporządzono na podstawie analizy przeprowadzonej przez wszystkie koła łowieckie uczestniczące w Programie.

Zgodnie z przepisami ustawy Prawo ochrony środowiska do zadań powiatów należy finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej na zadania służące ochronie środowiska wynikającej z zasady zrównoważonego rozwoju i polityki ekologicznej państwa. Wychodząc naprzeciw działaniom na rzecz poprawy warunków bytowania zwierzyny drobnej poprzez redukcję lisa proponuje się przyjąć „Program odbudowy zwierzyny drobnej poprzez jej wsiedlanie oraz redukcję drapieżników na terenie powiatu międzychodzkiego na lata 2026-2030”.

Biorąc pod uwagę powyższe podjęcie Uchwały jest zasadne.